

nnn: a terminálalapú fájlkezelő, amiről nem tudtad, hogy kell

PCLinuxOS Magazine – 2021. június

Írta: Paul Arnote (parnote)

VALAMIKOR RÉGEN, EGY TÁVOLI GALAXISBAN...

Ahogy errefelé mindenki, én is DOS- és Windows-felhasználó voltam. Ez az előtt volt, hogy akárcsak hallottam is volna a Linuxról, nemhogy kipróbáltam volna. Korai Windowsoként – Windows 3.1-t és 3.11 for Workgroups-t értem alatta – ugyanannyit használtam a DOS-parancssort mint a Windowst. A Windows akkoriban DOS-on futott, vagys a DOS-parancssor ismerete majdhogynem elvárás volt.

Az egyik program, amit ****mindig**** telepítettem a DOS-rendszeremre, az Vernon D. Buerg kiváló LIST programja volt. Egyszerű fájlkezelő DOS parancssorhoz, ami leginkább egyet csinált és azt jól: kilistázta a kiválasztott könyvtár fájljait. Azt is lehetővé tette a felhasználójának, hogy a kiválasztott fájl tartalmát megtekintse. Egyszerűen ki kellett jelölni a fájlt és „Enter”-t ütni. A fájl tartalma – lett légyen az sima *.txt vagy bináris – egyszerű megjelenítőben nyílt meg. A felhasználó belenézhetett az adott fájlba. A megtekintés befejeztével a felhasználó „ESC”-et nyomva visszakerült a fájllistához. A List kicsi volt, hatékony és jóféleképpen „nem volt útbán”, miközben lehetővé tette a felhasználónak a gyors navigálást és munkát.

```
T. . BIRTH2 .PIC CBACK .PIC CIVIL4 .MAP FAME .DTA
ADSCREEN.PIC BIRTH3 .PAL CBACKS .PIC CIVIL4 .SVE FONTS .CU
ARCH .PIC BIRTH3 .PIC CBACKS1 .PIC CIVIL5 .MAP GOUT0A .PIC
ASOUND .CUL BIRTH4 .PAL CBACKS2 .PIC CIVIL5 .SVE GOUT0M .PIC
BACK0A .PAL BIRTH4 .PIC CBACKS3 .PIC CIVIL6 .MAP GOUT1A .PIC
BACK0A .PIC BIRTH5 .PAL CBRUSH0 .PIC CIVIL6 .SVE GOUT1M .PIC
BACK0M .PAL BIRTH5 .PIC CBRUSH1 .PIC CIVIL7 .MAP GOUT2A .PIC
BACK0M .PIC BIRTH6 .PAL CBRUSH2 .PIC CIVIL7 .SVE GOUT2M .PIC
BACK1A .PAL BIRTH6 .PIC CBRUSH3 .PIC CIVIL8 .MAP GOUT3A .PIC
BACK1A .PIC BIRTH7 .PAL CBRUSH4 .PIC CIVIL8 .SVE HELP .TXT
BACK1M .PAL BIRTH7 .PIC CBRUSH5 .PIC CIVIL9 .MAP HILL .PAL
BACK1M .PIC BIRTH8 .PAL CHKLIST .CPS CIVIL9 .SVE HILL .PIC
BACK2A .PAL BIRTH8 .PIC CITYPIX1 .PIC CIVILIZ .CDM ICDNPG1 .PAL
BACK2A .PIC BLURB0 .TXT CITYPIX2 .PIC CREDITS .TXT ICDNPG1 .PIC
BACK2M .PAL BLURB1 .TXT CITYPIX3 .PIC CUSTOM .PIC ICDNPG2 .PIC
BACK2M .PIC BLURB2 .TXT CIU .BAK DIFFS .PIC ICDNPG3 .PIC
BACK3A .PAL BLURB3 .TXT CIU .EXE DISCOUR1 .PAL ICDNPG4 .PIC
BACK3A .PIC BLURB4 .TXT CIVIL0 .MAP DISCOUR1 .PIC ICDNPG5 .PIC
BIRTH0 .PAL CASTLE0 .PIC CIVIL0 .SVE DISCOUR2 .PAL ICDNPG6 .PIC
BIRTH0 .PIC CASTLE1 .PIC CIVIL1 .MAP DISCOUR2 .PIC ICDNPG7 .PIC
BIRTH1 .PAL CASTLE2 .PIC CIVIL1 .SVE DOCKER .PIC ICDNPG8 .PIC
BIRTH1 .PIC CASTLE3 .PIC CIVIL2 .MAP EGRAPHIC .EXE ICDNPGA .PAL
BIRTH2 .PAL CASTLE4 .PIC CIVIL2 .SVE ERROR .TXT ICDNPGA .PIC
Files: 195 • Used: 2996801 • Free: 255968K • F3=Menu F1=Help F10=Exit
```

Vernon D. Buerg's List.com programja DOS alatt futtatva

Hasznos volt, különösen azokban az időkben, amikor az elterjedt fájlformátumok valódi jellegét (pl. játékoknál) furcsa kiterjesztések mögé rejtették el. Például a játékokban használt hang- és zenei fájlok MOD kiterjesztését gyakran cserélték le MUS-ra vagy MSC-re. Kijelölve és a List fájlnevezőjével belesve ezekbe a fájlokba, kiderült a „mókás kiterjesztésű fájlok” valódi típusa. Ezután a felhasználó kimásolhatta a fájlt és megváltoztathatta kiterjesztését valami szabványosra, lehetővé téve lejátszását az akkori idők MOB fájl-lejátszójával.

A List-tel a felhasználó végrehajthatta a szokásos „karbantartási” feladatokat is, mint a fájlmásolás és -mozgatás. Az évek során a program elkötelezett felhasználók lojális és hűségese csoportját vonzotta magához.

Buerg, aki San Francisco környékén lakott, 2009-ben, 62 éves korában meghalt. Programja a List, egyike volt a korai „shareware” sikertörténeteknek. DOS-ra készülve a List 16 bites volt. Halála előtt a felhasználók megkérdezték, hogy tervezi-e a List frissítését 32 és 64 bitre. Buerg azonban kijelentette, hogy nem kívánja frissíteni és nem is tette. A hű felhasználók szerették volna a későbbi Windowsok parancssorában is használni, de a 16 bites változat a következő generációs Windows-ok alatt nem működött.

```
ZLXLIST - Directory & List Program - Ver 0.7
(Up 1 Level)
>000WG36 <DIR> 02/17/2010 03:25
>2004MAP <DIR> 09/30/2006 16:41
>ARCHIVE <DIR> 10/26/2009 20:50
>BACKUP <DIR> 03/08/2010 00:33
>ELECMaps <DIR> 03/09/2010 20:58
>OTHER <DIR> 03/09/2010 16:04
>Q03FILES <DIR> 01/27/2008 00:13
>SPECIAL <DIR> 03/05/2010 01:30
>TOPO2881 <DIR> 03/11/2003 02:47
>TOPO4074 <DIR> 03/11/2003 02:47
>TOPO4170 <DIR> 03/11/2003 02:47
>TOPO4171 <DIR> 03/11/2003 02:47
>TOPO4270 <DIR> 01/11/2006 01:30
>TOPO4271 <DIR> 01/06/2006 01:41
>TOPO4276 <DIR> 03/11/2003 02:48
>TOPO4371 <DIR> 04/03/2008 11:22
>TOPO4372 <DIR> 03/11/2003 02:48
>TOPO4373 <DIR> 03/11/2003 02:48
>TOPO4375 <DIR> 03/11/2003 02:48
>TOPO4469 <DIR> 03/11/2003 02:48
>USGS <DIR> 02/23/2008 22:23
$BIZER.DAT 549 12/09/2002 03:41
$MISSING.DAT 2,560 08/14/2001 02:12
$READ$ME.TXT 15,765 09/04/2006 02:33
$READ.ME 15,851 01/04/2010 18:53
$readme2.TXT 4,610 05/07/1999 12:04
$TTBRING.TXT 1,162 09/20/2009 13:48
$tcheck.TXT 5,815 09/11/2009 16:04
000ASDF.TXT 9,728 03/31/2010 12:07
000BUOY.TXT 102,236 03/23/2010 12:20
000BUOY.Z21 102,236 01/04/2010 13:27
000BUOY.ZZA 102,236 01/04/2010 14:19
000BUOY.ZZB 102,294 01/04/2010 13:37
000BUOY.ZZC 102,264 01/04/2010 13:35
000c2009.PDF 225,378 12/03/2009 12:48
000ENVLP.PS 23,552 03/29/2010 18:00
000INVCE.PS 107,520 03/10/2010 03:33
000LETR.PS 93,184 03/10/2010 20:01
000P32.OUT 122,026 03/23/2010 12:20
000ROCK.TXT 349,696 03/03/2010 02:50
000shake.JPG 54,134 03/05/2010 01:21
000SHAKE.ZZE 70,716 03/05/2010 01:23
000winb3.TXT 734 01/05/2010 20:53
0050109.ZZE 50,911 03/05/2010 01:20
00C.TXT 41,472 03/27/2010 19:03
00C.Z21 41,297 02/04/2010 18:31
04MEDIAN.TXT 6,144 01/04/2007 12:41
05MEDIAN.TXT 5,861 01/02/2005 12:45
06MEDIAN.TXT 5,861 05/29/2006 19:57
07MEDIAN.TXT 5,861 01/04/2007 12:41
08MEDIAN.TXT 5,877 01/02/2008 01:12
09MEDIAN.TXT 5,861 11/19/2009 12:59
0JOB.QIF 651 03/21/2003 02:55
0log.TXT 3,915 03/28/2010 17:54
0LOG.Z21 3,812 03/23/2010 19:32
0LOG.Z22 3,743 03/18/2010 21:37
0LOG.Z23 3,460 03/16/2010 21:07
0LOG.Z24 3,255 03/15/2010 21:59
0LOG.Z25 3,204 03/15/2010 14:02
0log00.TXT 12,669 01/08/2001 02:06
0LOG01.TXT 10,631 02/03/2003 01:43
0log02.TXT 8,387 02/03/2003 01:44
0LOG03.TXT 7,539 01/10/2004 03:25
```

Woodworth ZLXLIST.EXE-je futás közben

nnn: a terminálalapú fájlkezelő, amiről nem tudtad, hogy kell

Így, mivel Buerge megtagadta 32, vagy 64 bites List készítését, a Weston-i (Massachusetts) Clark Woodworth nekilátott egy List-féle, azzal azonos vagy hasonló tulajdonságú 32 és 64 bites program megírásának. A verzióját ZBLIST-re keresztelte. A Woodworth-féle program EXE, miközben a List COM volt. Más tekintetben nagyon hasonlítottak egymásra. Woodworth még egy rövid leírást is készített az új verziójához.

Bizonyára azt gondold, hogy „elég már a háttéranyagokból”. Ezt azért mondtam el, mert fontos és szükséges a tárgyalás további részéhez. Olyan jó mint a List, semmi nincs és semmilyen más operációs rendszerben sincs, ami megegyezne vele, vagy tudná azt, amit az tud. Érdekes, hogy Linux, MacOS, Windows vagy más operációs rendszerben semmi sem adja vissza a List képességeit. Semmi.

Linuxban a legközelebb ehhez egy alig ismert, nagyon furcsa nevű fájlkezelő, az „nnn” áll. Szerencsére, az nnn megtalálható a PCLinuxOS tárolójában, így a számítógépre telepítése olyan egyszerű, mint bármely más programé.

A telepítése után terminálban a kurzorhoz beírva „nnn -h”-t, az összes parancssori opció megjelenik. Az „nnn” egyszerű beírása a parancssorba elindítja az nnn-t az aktuális munkakönyvtárban. Amennyiben szeretnéd, hogy az nnn egy adott könyvtárban nyíljon meg, előbb cd-vel lépj a kívánt könyvtárba. Másik lehetőség, hogy az nnn és a kívánt opció után az elsőként elérendő könyvtár útvonalát írod be.

Íme az nnn parancssori indításának opciói: h

```
usage: nnn [OPTIONS] [PATH]

The unorthodox terminal file manager.

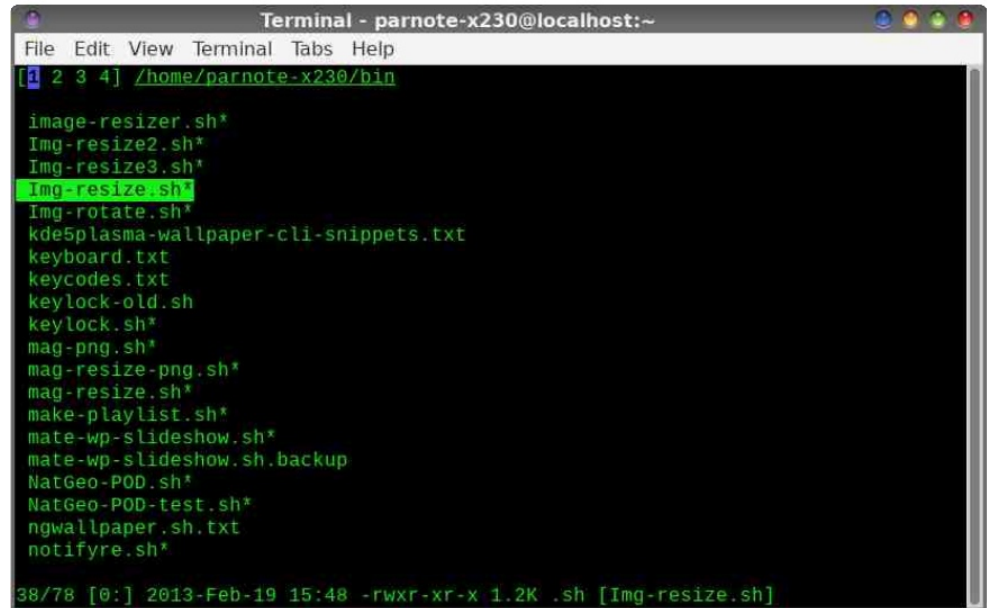
positional args:
  PATH    start dir/file [default: .]

optional args:
  -a      auto NNN_FIFO
  -A      no dir auto-select
  -b key  open bookmark key (trumps -s/S)
  -c      cli-only NNN_OPENER (trumps -e)
  -C      8-color scheme
  -d      detail mode
  -D      dirs in context color
  -e      text in $VISUAL/$EDITOR/vi
  -E      internal edits in EDITOR
  -f      use readline history file
  -F      show fortune
  -g      regex filters
  -H      show hidden files
  -J      no auto-proceed on select
  -K      detect key collision
  -l val  set scroll lines
```

```
-n      type-to-nav mode
-o      open files only on Enter
-p file  selection file [stdout if '-']
-P key   run plugin key
-Q      no quit confirmation
-r      use advcpmv patched cp, mv
-R      no rollover at edges
-s name  load session by name
-S      persistent session
-t secs  timeout to lock
-T key   sort order [a/d/e/r/s/t/v]
-u      use selection (no prompt)
-U      show user and group
-V      show version
-w      place HW cursor on hovered
-x      notis, selection sync, xterm tit
-h      show help
```

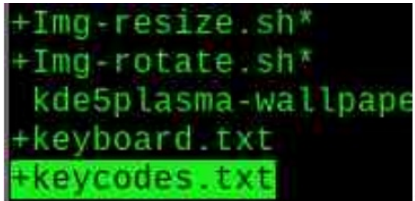
v4.1.1
BSD 2-Clause

Persze az nnn parancssori indító opcióinak felsorolásánál legutolsó sor az nnn honlapja.

Az nnn kezelése elég egyértelmű. A képernyőn a kurzormozgató nyilakkal, vagy a lapozó Page Up és Page Down gombokkal lehet mozogni. A nézni kívánt könyvtárbabelépéshez előbb kijelölöd a célt és lenyomod az Enter-t, vagy a jobbra mutató nyilat. Hasonlóképpen, ha kijelölsz egy fájlt és lenyomod az Enter-t, vagy a jobbra mutató nyilat, a fájlt a (kiterjesztés szerint) hozzá rendelt alkalmazás megnyitja. Például, a számítógépen (Xfce-t futtatok) a sima szövegfájlokhoz a Mousepad van társítva, vagyis a gépen az összes szövegfájl a Mousepad fogja megnyitni. Hasonlóképpen, az alap képnézegetőm a GpicView, így az összes képet az nyitja meg. A videók VLC-ben nyílnak.

nnn: a terminálapú fájlkezelő, amiről nem tudtad, hogy kell

Fájlkiválasztás kijelöléssel és a szóköz lenyomásával. A kiválasztott fájl mellett „+” jelenik meg. Ezután a kijelölt fájlok mozgathatóak **Ctrl+V**-vel, másolhatóak **Ctrl+P**-vel vagy törölhetőek a **Shift+X**-szel. Amennyiben archív fájl akarsz készíteni az aktuális vagy a kijelölt fájlokból, nyomj „f”-et (kisbetűs). Megkérdezi, hogy az aktuális fájlból, vagy kiválasztott fájlokból akarsz-e archívumot készíteni. Legyen „s”, ha kijelöltekből kell és utána írd be a archívum nevét, azt követően az archívum típusának meghatározására az archív fájl kiterjesztését.

Váltás a rejtett fájlok megjelenítése vagy rejtése között „.” lenyomásával lehetséges. A listázott, vagy részletes nézet közötti váltáshoz „d”-t kell nyomni. A kötegelt átnevezéshez kijelölések után nyomj „r”-t (kisbetű) és kövesd a promptot.

A navigálásban segítséget akármikor kérhetsz a „?” lenyomásával. Így cselekedve, a lenti információ jelenik meg.

```
NAVIGATION
  Up k  Up                PgUp ^U  Scroll up
  Dn j  Down              PgDn ^D  Scroll down
  Lt h  Parent            ~ ` @ - ~, /, start, prev
Ret Rt l Open            '      First file/match
  g ^A  Top               .      Toggle hidden
  G ^E  End               +      Toggle auto-advance
  b ^/  Bookmark key     ,      Mark CWD
  1-4   Context 1-4      (Sh)Tab Cycle/new context
  Esc   Send to FIFO     ^L     Redraw
  Q     Pick/err, quit   ^G     QuitCD
  q     Quit context     2Esc ^Q  Quit
  ?     Help, conf

FILTER & PROMPT
  /     Filter           Alt+Esc Unfilter, quit context
  Esc   Exit prompt     ^L     Clear prompt/last filter
  ^N    Toggle type-to-nav

FILES
  o ^O  Open with...     n      Create new/link
  f ^F  File details     d      Detail mode toggle
  ^R    Rename/dup       r      Batch rename
  z     Archive          e      Edit file
  *     Toggle exe       >     Export list
```

```
Space ^J (Un)select      m-m Mark range/clear sel
      a Select all      A Invert sel
  p ^P Copy sel here   w ^W Cp/mv sel as
  v ^V Move sel here   E Edit sel
  x ^X Delete

MISC
  Alt ; Select plugin   = Launch app
  ! ^] Shell           ] Cmd prompt
  c Connect remote     u Unmount remote/archive
  t ^T Sort toggles    s Manage session
  T Set time type      Ø Lock

VOLUME: 33.016G of 38.194G free

SELECTION FILE: /home/toroka/.config/nnn/.selection

v4.1.1
BSD 2-Clause
https://github.com/jarun/nnn
/tmp/.nnnTkALAI lines 1-43/43 (END)
```

Mint mindig, a nnn-ből a „q” lenyomásával lehet kilépni. Az nnn kézikönyvét is megnézheted [itt](#).

Érdekes módon, a különféle fájl típusok közvetlenül a terminál ablakában történő megjelenítéséhez az nnn támogatja a kiegészítőket. Az nnn github-os honlapján 60-féle kiegészítő található. Saját is készíthető tetszőleges szkript nyelven. A github-os oldalról bármelyik kiterjesztés letölthető, csak arra figyelj, hogy a ~/.config/nnn/plugins könyvtárba kerüljön.

Összegzés

Az nnn gyors, hatékony és elég kicsi. Nagyon jó, hogy nem esik túlzásokba, hagyja, hogy a felhasználó gyorsan végrehajtsa a fájlokkal kapcsolatos feladatait. Igen, elsőre egy kicsit furcsa, de többszöri használat után a feladatok egyre könnyebbek lesznek, mígnem természetessé válnak.

Miként a DOS-os List könnyebbé tette az életemet a DOS alatt és javította a hiányosságait, akként az nnn-ben is megvan a lehetőség, hogy a Linux parancssora mellett egyszerűsítse a dolgomat. Ha kipróbálsz, szerintem te is egyet fogsz érteni.

